

... perquè llegir és viure una infinitat de vides.

PROJECTE DE BIBLIOTECA ESCOLAR “PUNTEDU”

Títol del projecte:

La biblioteca escolar, una eina per a la comunitat educativa

1. Justificació

Els llibres són una poderosa eina per a l'autonomia personal, en el sentit que podem accedir a tots els camps d'aprenentatge, i un camí de llibertat perquè hi podem trobar tota la varietat d'idees i concepcions de la vida que ens serviran per construir la nostra pròpia representació del món.

Els canvis vertiginosos de l'economia i la tècnica fan que no es puguin donar coneixements ni formació professional que serveixi per a tota la vida: l'educació del present i del futur ha de consistir a donar una educació bàsica i unes capacitats d'adaptar-se als canvis i d'adquirir el gust i l'habilitat per aprendre durant tota la vida. En aquest context, el llibre de text sol no pot cobrir totes les necessitats d'aprenentatge. Es necessita la diversificació dels materials d'estudi per formar lectors sòlids, versàtils, que sàpiguen buscar informació i tractar-la, que siguin hàbils en el maneig dels llibres, de les xarxes telemàtiques i d'altres materials, diferents suports que cada vegada més s'interrelacionen.

La lectura és un indicador clau en la competència d'un alumne, directament relacionat amb les seves expectatives d'èxit o fracàs escolar.

La cultura de la nostra societat té un pilar fonamental en els llibres: un llibre és una porta que obrim a un món desconegut o que coneixem a mitges, és una font d'informació i compendi d'experiències que l'escriptor ha viscut o imaginat i ens les regala.

El llibre és una eina que contribueix a la formació de la nostra manera de ser, que ens dóna independència de criteri perquè els llibres plantegen punts de vista, mons diferents, experiències diverses. El llibre és l'eina més poderosa per formar persones lliures. En el llibre busquem les respostes a les nostres preguntes existencials, als nostres dubtes i curiositats.

Tanmateix llegir un llibre exigeix una mica d'esforç i necessita d'un hàbit. Els instituts tenim el privilegi de poder inculcar aquest hàbit de lectura entre els nostres adolescents.

I perquè creiem en les bondats de la lectura hem iniciat aquest projecte que vol implicar tota la comunitat educativa en un procés de reflexió i d'informació, que engresqui tant professorat i alumnat com pares i mares a fer de la biblioteca escolar l'eix vertebrador de la tasca docent del nostre centre.

1.1. Història i anàlisi de l'escola i de l'entorn

Pels anys 70, amb la implantació del BUP, a Manlleu un grup de pares, preocupats perquè no hi havia cap escola que impartís aquest ensenyament en el municipi i els seus fills s'havien de desplaçar per continuar els seus estudis, es van mobilitzar per aconseguir el compromís de l'ajuntament de crear una escola de titularitat municipal que resolgués aquesta dificultat.

Aquesta escola que va funcionar uns 5 o 6 anys va ser el gèrmen del futur institut. L'any 1983 el Departament d'Ensenyament va iniciar la construcció de l'"Antoni Pous i Argila". Ja des dels seus inicis, aquest centre va rebre no només l'alumnat del propi municipi sinó també de les poblacions més properes (Roda de Ter, els municipis del Voltreganès i del Cabrerès). L'institut es va fer petit i es va fer necessària una ampliació, ja que va arribar a tenir 5 línies per curs.

Aquesta situació va canviar quan es va implantar l'ESO, ja no hi havia un únic centre que impartia l'ESO: dues escoles, La Salle i Casals-Gràcia, també van concertar l'ensenyament secundari.

També es va perdre l'alumnat de la comarca quan es van construir els instituts de Roda i del Voltreganès. Actualment, doncs, els alumnes que

arriben a l'Institut procedeixen exclusivament de les escoles públiques del municipi.

Manlleu té entorn d'un 30% d'alumnat procedent de la immigració, majoritàriament magribina, que acostuma a anar a l'escola pública i que, per tant, cursa la secundària a l'Institut. Així, la composició de l'alumnat ha variat substancialment en els últims anys en què hem passat de tenir tots els alumnes de la població a rebre els alumnes de les classes socialment desfavorides.

1.2. Situació actual de la biblioteca

La biblioteca de l'Institut Antoni Pous va començar amb l'Institut quan aquest era a la plaça Fra Bernadí, en un espai provisional cedit per l'Ajuntament de Manlleu. L'any 1986 entrà en funcionament el nou Institut a l'Avinguda Roma amb l'espai actual de la biblioteca.

La biblioteca és petita i consta de dues parts separades per un celobert o pati de llum. Té una capacitat màxima de 58 usuaris i el fet d'estar dividida en dues ales impossibilita que s'hi puguin fer activitats o reunions per a molta gent. Així mateix, el mobiliari és difícil de moure. Hi ha dos ordinadors, un d'ús exclusiu de la bibliotecària que hi fa el servei de préstec i un altre per a consultar els alumnes. Les dimensions de la biblioteca dificulten l'ampliació, en aquest espai, de la xarxa d'ordinadors.

Actualment la biblioteca del nostre centre té un fons de 13.534 llibres, i és que no hem partit de zero, ja des dels inicis quan era escola municipal sempre hi ha hagut interès per part dels equips directius i del claustre del professorat per tenir una biblioteca ben dotada.

Quant al mobiliari, en els últims tres o quatre anys s'han restaurat les taules, s'han ampliat les prestatgeries, s'ha renovat el mobiliari de la bibliotecària, s'ha adquirit un expositor per a les novetats i s'han comprat

plantes. També s'ha reformat el sistema d'il·luminació, però encara queda pendent la renovació de les cadires.

La biblioteca està oberta tots els matins de 9 a 1 i les tardes del dijous de dos quarts de quatre a dos quarts de set. Durant aquest horari, els usuaris poden disfrutar del servei de préstec, fer consultes al catàleg electrònic i a internet (això sí en l'únic ordinador de què es pot disposar).

Un aspecte importantíssim que cal destacar és la figura de la bibliotecària, subvencionada per l'AMPA. Gairebé des dels inicis de l'IES, els pares i mares van ser molt conscients de la importància de la biblioteca en la formació de l'alumnat i s'han fet càrrec del sou d'una persona que treballa 20 hores setmanals a la biblioteca de l'IES i és qui s'encarrega de la catalogació i del servei de préstecs.

Cal fer constar també que hem començat la catalogació del fons documental amb el programa e-pèrgam, incorporant les pautes que se'ns van donar en el curs telemàtic de formació que van seguir el curs 2008-2009 la coordinadora de la biblioteca i la bibliotecària del nostre centre.

2. Descripció del projecte

2.1. Fonamentació teòrica

Segons consta en el PEC:

- El nostre centre defensa els valors de: respecte a la vida, respecte a la naturalesa i respecte a la diversitat.
- Per garantir la formació integral dels seus alumnes, vol facilitar l'eclosió de cada personalitat en un marc de valors democràtics. Aquests valors que defensa en la vida comunitària del centre són: ajudar, compartir, respectar i tolerar.
- L'institut té l'obligació d'introduir els alumnes en la realitat social, els ha de donar eines per analitzar-la i ha d'estimular-los en el desenvolupament de l'esperit crític i de la responsabilitat.

- L'institut es manifesta i pronuncia per la innovació educativa i la potenciació dels recursos humans.
- Vol ser un centre dinamitzador i difusor de cultura mitjançant la promoció i la participació en iniciatives i activitats de caire cultural promogudes per les institucions.

L'institut participa en el **projecte d'autonomia de centre (PAC)** que, en el seu pla estratègic, contempla **la cohesió social i la millora dels resultats dels alumnes**. I és en aquest marc que la biblioteca escolar del centre vol integrar i preparar el nostre alumnat per a la societat de la informació i el coneixement posant al seu abast els recursos de què disposa perquè es pugui dur a terme.

Per tot el que hem esmentat anteriorment, el nostre institut ha inclòs en el currículum dels alumnes de 1r cicle d'ESO una hora setmanal de biblioteca, que es dedica tant a la lectura com a la formació d'usuaris.

2.2. Missió i objectius de la biblioteca escolar

Tenint presents les necessitats generals del centre i la seva filosofia, exposada en el punt anterior, considerem que la biblioteca escolar és part integrant del procés educatiu i ha de tenir com a missió fonamental dotar d'habilitats d'aprenentatge els estudiants i desenvolupar-los la seva imaginació i ens proposem com a principals objectius:

- donar suport i facilitar la consecució dels objectius del projecte educatiu del centre, del projecte lingüístic, del PAC i dels seus programes;
- incorporar la biblioteca a la pràctica docent i al currículum;
- promoure activitats lligades al currículum que potenciïn el seu ús i que afavoreixin el gust per la recerca i l'aprenentatge;
- utilitzar la informació per adquirir i comprendre coneixements, desenvolupar la imaginació i entretenir-se;
- desenvolupar habilitats d'accés a la informació en qualsevol suport i format i de gestió del coneixement;

- motivar el gust per la lectura i crear bons hàbits lectors;
- promoure campanyes de lectura i d'activitats culturals;
- afavorir que els alumnes nouvinguts es trobin acollits amb material i llibres en la seva llengua i que en trobin d'altres en les llengües oficials de país, d'un nivell elemental, que els ajudi a introduir-s'hi.
- organitzar activitats que afavoreixin la presa de consciència i la sensibilització cultural i social;
- proclamar la idea que la llibertat intel·lectual i l'accés a la informació són indispensables per aconseguir una ciutadania responsable i participativa en una democràcia;
- difondre la lectura així com també els recursos i els serveis de la biblioteca escolar dins i fora de la comunitat educativa;
- valorar els elements de la biblioteca i aprendre a fer-ne un bon ús i a respectar-los.

2.3. Desenvolupament dels objectius

2.3.1. Organització de la biblioteca escolar com a espai d'aprenentatge i coneixement

1. Difusió de les normes de funcionament de la biblioteca (decàleg) entre tots els membres de la comunitat educativa.
2. Revisió i actualització del fons documental de la biblioteca.
 - 2.1. Fer una operació d'esporga revisant els documents obsolets o fets malbé.
 - 2.2. Revisar tots els documents que estan dispersos pel centre, fora de la biblioteca, en els diferents departaments.
 - 2.3. Planificar i dur a terme noves adquisicions atenent les peticions dels diferents departaments i també de l'alumnat.
3. Potenciació de l'espai de la biblioteca organitzant la distribució dels espais.
 - 3.1. Adequar un espai per recollir tota la informació que han de rebre els usuaris (plafó, bústia de suggeriments, etc.)
 - 3.2. Adequar un espai per a autors locals i un altre de fons històric de la memòria del centre.

4. Creació de la comissió de biblioteca.

2.3.2. La biblioteca escolar com a eina de suport al currículum

A) Activitats de foment de la lectura i competència lectora

1. Lectura silenciosa de textos i obres diverses.
2. Lectura expressiva de textos amb veu, entonació, dicció i velocitat adequades.
3. Recitació de poemes (amb preparació prèvia).
4. Dramatització de narracions breus o d'escenes teatrals.
5. Presentació de lectures expressant l'opinió personal raonada.
6. Expressió d'idees i opinions pròpies sobre les lectures per compartir-les amb els companys.
7. Participació en diferents concursos que fomenten l'hàbit lector ("Atrapallibres", "Protagonista Jove", "Ficcions", "El gust per la lectura",...).
8. Muntatge d'exposicions temàtiques relacionades amb fets, autors, esdeveniments, etc.

B) Activitats de competència informacional

1. Comprensió de la normativa sobre l'organització i funcionament de la biblioteca.
2. Localització dels documents segons la classificació decimal (CDU).
3. Reconeixement i utilització de documents en diferents tipus de suport.
4. Consulta en catàlegs manuals o informatitzats, tant de la pròpia biblioteca com d'altres a través d'Internet.
5. Cerca d'informació en diferents fonts bibliogràfiques i telemàtiques.
6. Utilització dels cercadors de la xarxa.
7. Delimitació i tria de la informació obtinguda a través de cercadors.

8. Reconeixement de l'estructura dels diferents tipus de documents: sumari, capítol, pròleg, annexos...
9. Buidatge dels documents consultats a partir de procediments diversos: subratllat, resum, fitxes...
10. Ús de diferents instruments informàtics d'ajut a la redacció, edició i impressió de treballs.

2.3.3. Relació amb l'entorn

1. Ampliació de l'ús de la biblioteca a tota la comunitat educativa.
 - 1.1. Actualitzar i fer difusió del bloc de la biblioteca.
 - 1.2. Donar a conèixer els pares el servei de préstecs perquè també en siguin usuaris.
2. Cooperació amb les biblioteques públiques i les biblioteques escolars de la zona.
 - 2.1. Seguir la col·laboració amb les biblioteques públiques pel que fa a la unificació de criteris de catalogació de llibres infantils i juvenils.
 - 2.2. Organització conjunta d'activitats (exposicions, clubs de lectura, xerrades amb escriptors...)
 - 2.3. Participar en les activitats de dinamització lectora promogudes per la biblioteca municipal dins el Pla de Lectura adreçat als centres de secundària del municipi.

3. Temporització de les actuacions en els tres cursos escolars

1r curs:

- Acabar la catalogació del fons documental de la biblioteca escolar.
- Creació de la comissió de biblioteca.
- Elaboració d'activitats per a la formació d'usuaris.
- Difusió dels serveis i del bloc de la biblioteca a tota la comunitat educativa.

2n curs:

- Crear un fons documental de la memòria històrica del centre i d'autors locals.
- Preparació de noves activitats per al foment de la lectura.

- Proposta d'un club de lectura juvenil amb la col·laboració de les biblioteques públiques i altres centres educatius.

3r curs:

- Dissenyar el Pla de Lectura de centre.

4. Seguiment i avaluació

A final de cada curs s'ha de redactar una memòria en què consti el grau d'assoliment dels objectius marcats i permeti rectificar les estratègies adoptades en cas que no s'hagin assolit alguns d'aquests objectius.

Per dur a terme aquesta avaluació es tindran en compte una sèrie d'indicadors:

- préstecs per membre de la comunitat escolar
- consultes de referència per membre de la comunitat escolar
- enquestes de satisfacció d'usuaris
- adequació de la provisió de recursos
- assistència a les activitats de dinamització
- adequació al currículum
- satisfacció de les necessitats canviants a mesura que vagin emergint

5. Formació específica de la coordinadora de biblioteca

- curs 2008-2009: Seminari "El gust per la lectura"(Educació Secundària).
- Curs 2008-2009: Biblioteca escolar I: concepte, organització i Dinamització (curs telemàtic)
- Curs 2010-2011: Seminari de dinamització de les biblioteques escolars (Centre de Recursos d'Osona)

Manlleu, setembre de 2011